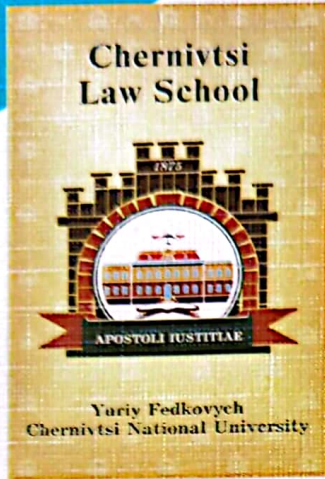

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Юридичний факультет
Кафедра правосуддя

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

University of Chernivtsi

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

МАТЕРІАЛИ Міжнародної наукової конференції

26-27 жовтня 2017 р.
м. Чернівці, Україна

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Юридичний факультет
Кафедра правосуддя

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної наукової конференції

**26-27 жовтня 2017 року
м. Чернівці**

Чернівці
Технодрук

2017

УДК 347.9(477)(08)
ББК 67.9(4УКР)310я43
С91

Редакційна колегія:

Щербанюк Оксана Володимирівна, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри правосуддя Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Остафійчук Людмила Аурелівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правосуддя Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Татулич Ірина Юрївна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правосуддя Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Бутирська Ірина Анатоліївна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри правосуддя Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Савчин Неля Миколаївна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри правосуддя Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Турман Наталя Омелянівна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри правосуддя Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Цибуляк-Кустевич Анна Степанівна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри правосуддя Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, (відповідальний секретар).

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні :

С91 Матеріали Міжнародної наукової конференції (Чернівці, 26-27 жовтня 2017 р.). – Чернівці : Технодрук, 2017. – 332 с.
ISBN 978-617-7096-97-8

До збірника увійшли матеріали Міжнародної наукової конференції «Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні» (Чернівці, 26-27 жовтня 2017 р.).

Роботи опубліковано в авторській редакції. Оргкомітет не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалу, що подано у рукописах. Для науковців, аспірантів та студентів.

УДК 347.9(477)(08)
ББК 67.9(4УКР)310я43

ISBN 978-617-7096-97-8

© ЧНУ, 2017
© Технодрук, 2017

ЗМІСТ

Секція 1.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ СУДОУСТРОЮ ТА
СТАТУСУ СУДДІВ. ВЕРХОВНИЙ СУД: ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ
НОВОВВЕДЕНЬ

<i>Бережнюк В. М.</i> Оціночні поняття у суддівській діяльності: функціональне призначення та специфіка використання.....	8
<i>Бутирський А. А.</i> Конкурс до Верховного Суду: проблеми теорії та практики.....	10
<i>Головко Л. О.</i> Чинники ефективності судової системи.....	13
<i>Дашковська О. Р.</i> Судова практика як джерело права.....	15
<i>Зуєва Л. Є.</i> Суддівська освіта як основа та запорука успішного здійснення судової реформи в Україні.....	18
<i>Коцкулич В. В.</i> До питання про незалежність суддів: національний та міжнародний аспект.....	21
<i>Крючко Н. І.</i> Ознаки судової влади: проблематика дослідження.....	23
<i>Лакатош Н. Й., Бисага Ю. М.</i> Поняття «гуманітарної компетентності» ювенальних суддів.....	26
<i>Лапкін А. В.</i> Відновлення військових судів в Україні: проблеми і перспективи.....	28
<i>Москвич Л. М.</i> Трансформація суду в умовах перехідного періоду.....	31
<i>Пацурківський П. С., Гаврилюк Р. О.</i> Реформування юридичної освіти як умова здійснення судової реформи в Україні.....	34
<i>Петренко П. Д.</i> Особливості взаємодії судової і виконавчої влади в умовах судової реформи.....	37
<i>Пономарьова Г. П.</i> Принцип виборності: окремі аспекти застосування.....	39
<i>Селіванов А. О.</i> Судова влада має пройти реформу поновлення свого авторитету і довіри.....	43
<i>Семенко О. В.</i> Визначальні напрямки судової реформи в Україні.....	46
<i>Сердюк В. В.</i> Вищий антикорупційний суд: потреба чи тягар судової системи.....	49
<i>Федіна А. В.</i> Особливості запровадження психологічного обстеження кандидата на посаду судді.....	56
<i>Фідоря Ю. О.</i> Нормативно-правове регулювання інституту дисциплінарного стягнення стосовно судді в Україні.....	58
<i>Хохуляк В. В.</i> Стандарти професійної поведінки судді Верховного Суду України в світлі судової реформи.....	60
<i>Чебан В. М.</i> Конфлікт інтересів у діяльності судді.....	62
<i>Черновський О. К.</i> Соціально-психологічні аспекти судової діяльності.....	67
<i>Щербанюк О. В.</i> Реформування Конституційного Суду України: крок вперед чи два назад?.....	69
<i>Юревич І. В.</i> Щодо принципів процедури формування суддівського корпусу.....	72

<i>Кундік Р. І.</i> Реалізація принципу верховенства права в процесуальному законодавстві України.....	138
<i>Лук'янчиков Є. Д.</i> Унормування порядку перевірки інформації про кримінальні правопорушення.....	140
<i>Невестюк С. В.</i> Спрошене позовне провадження у контексті реформування процесуального законодавства України.....	143
<i>Поляков Б. М.</i> Реалізація имуществу в процедурі банкрутства.....	146
<i>Рябченко Ю. Ю.</i> Особи, які беруть участь у справі: окремі проблеми визначення та законодавчого закріплення.....	151
<i>Савчин Н. М.</i> Значення касаційного перегляду судових рішень у цивільному судочинстві України.....	153
<i>Самбор М. А.</i> Рішення судів про повернення протоколу про адміністративне правопорушення у справах про адміністративні правопорушення: підстави та законність.....	155
<i>Татулич І. Ю.</i> Групові позови у цивільному судочинстві.....	158
<i>Турман Н. О.</i> Особливості ініціювання угоди про визнання винуватості.....	161
<i>Фурса С. Я., Фурса Є. Є.</i> Реформування цивільного судочинства.....	164
<i>Чурніта Г. В.</i> До поняття «вид цивільного судочинства».....	170
<i>Щербина В. С.</i> Принципи господарського судочинства та їх нормативне закріплення.....	173
<i>Щербина В. С., Рєзнікова В. В.</i> Диференціація та спеціалізація як тенденція розвитку сучасного господарського процесу.....	175
<i>Явор О. А.</i> Юридична природа наказного провадження при стягненні аліментів на дитину.....	182
<i>Якимчук Н. Я.</i> Питання реформування законодавства про сплату судового збору при притягненні в судовому порядку до адміністративної відповідальності фізичних та юридичних осіб.....	184
<i>Ясинок М. М.</i> Штучний інтелект: правова проблема.....	187

Секція 4.

ВІДПОВІДНІСТЬ ЗАКОНОДАВСТВА, ЩО РЕГУЛЮЄ ДІЯЛЬНІСТЬ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ, ЄВРОПЕЙСЬКИМ СТАНДАРТАМ. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ: ІДЕЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

<i>Birke R.</i> Praxis und rechtliche Grundlagen der Verständigung im ukrainischen und deutschen Strafprozess.....	190
<i>Leopold A.</i> Die Sozialgerichtsbarkeit in Deutschland.....	196
<i>Wieser B.</i> Die Verwaltungsgerichtsbarkeit in Österreich.....	201
<i>Wölk C.</i> Das Auswahl- und Ernennungsverfahren für Richter in Deutschland.....	207
<i>Берназюк Я. О.</i> Участь міжнародних організацій у правотворчому процесі та вплив на проведення судової реформи в Україні.....	211
<i>Бобрик В. І.</i> Поняття та ознаки правосуддя в цивільних справах.....	214
<i>Гусак А. П.</i> Ключова роль ювенального суду як однієї з ланок ювенальної юстиції.....	217
<i>Жаровська Г. П.</i> Міжнародні договори та судовий прецедент – джерела кримінального права?.....	219
<i>Мику В.</i> Роль Вишого Совета Магистратуры в процессе укрепления реформы в секторе юстиции.....	223

Савчин Неля Миколаївна
кандидат юридичних наук, асистент кафедри правосуддя
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(м. Чернівці, Україна)

ЗНАЧЕННЯ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

У механізмі забезпечення законності судова діяльність суду касаційної інстанції посідає особливе місце, оскільки полягає в перевірці законності й обґрунтованості судових рішень, ухвалених судами першої та апеляційної інстанцій.

Наявність касаційного оскарження і перевірки судових рішень та ухвал сприяє формуванню у громадян, службових і посадових осіб переконливості в тому, що кожне незаконне рішення буде скасовано, що їх права і свободи отримають належний судовий захист [2, с. 152]. Дуже важливо, щоб повноваження суду касаційної інстанції використовувалися для виправлення судових помилок, що допущені при попередньому судовому розгляді й вплинули на висновок при вирішенні справи по суті.

Існування вищих інстанцій, насамперед, сприятливо впливає на суддів першої інстанції. Знаючи, що їх рішення у випадку оскарження сторонами не буде виконано, а буде перевірено, а у випадку незаконності – скасовано, судді першої інстанції, які за певної причини бажали б відступити від безсторонності на користь однієї із сторін у справі, утримуються від такого вчинку з огляду на його недоцільність. Крім того, існування вищих інстанцій надає громадянам почуття захищеності від суддівського свавілля, впевненість у тому, що вони можуть домогтися правосуддя і отримати охорону своїх справедливих вимог один до одного.

Поняття, суть і значення касаційного перегляду судових рішень досліджували у своїх працях такі вчені як С. В. Глущенко, А. В. Гнатенко, К. В. Гусаров, М. І. Козюбра, Ю. В. Локатир, Д. Д. Луспеник, А. Й. Осетинський, В. В. Сердюк та ін.

Відповідно до ст. 36 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України [5].

В. В. Сердюк зауважує, що значення терміна «найвищий» обумовлює найвищість Верховного Суду серед усіх судів, об'єднаних у систему судових органів загальної юрисдикції [7, с. 69].

Найвищість означає, що, по-перше, Верховний Суд очолює судову систему України; по-друге, він є останньою судовою інстанцією у вітчизняній системі судів загальної юрисдикції, його рішення не підлягають перегляду.

А. Й. Осетинський наголошує на тому, що сучасна теорія процесуального права визнає подвійний характер завдань і цілей діяльності суду касаційної інстанції, що визначаються як забезпечення однакового застосування закону, так і захист порушеного права шляхом безпосереднього врегулювання спірних відносин у суді касаційної інстанції [3, с. 24-26]. Про подвійний характер завдань і цілей діяльності суду касаційної інстанції також зазначає В. В. Сердюк [7, с. 221].

Слід враховувати, що касаційний перегляд є екстраординарним і може бути використаний:

- 1) за умов дотримання принципу інстанційності розгляду справи з ухваленням остаточного рішення;
- 2) за наявності обставин для перегляду, безпосередньо пов'язаних з функцією касаційного суду щодо забезпечення захисту публічних чи приватних інтересів [1].

В рамках даного наукового дослідження, на думку автора, необхідно згадати про деякі новели касаційного провадження у цивільному судочинстві, які передбачені

редакцією нового Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України), прийнятого Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 р. Хочеться звернути увагу на процесуально-правову природу касаційних «фільтрів» як нововведення у цивільному судочинстві, оскільки саме навколо них зосереджені більшість дискусій як науковців, так і практиків.

Враховуючи позицію Європейського суду з прав людини про те, що обмеження касаційного перегляду можливі тому, що це право за своєю природою об'єктивно потребує регулювання держави, яка володіє у цьому відношенні певною мірою розсуду, можна стверджувати, що введення «фільтрів» та процедури допуску жодним чином не порушуватиме право на доступ до суду. Останнє вже буде реалізовано при зверненні до суду першої та апеляційної інстанцій. Крім того, вжиття вказаних заходів забезпечуватиме справедливий баланс між приватними та публічними інтересами, гарантуватиме своєчасність усунення судових помилок [1].

Практика національних європейських законодавств демонструє різні підходи до вирішення цього питання. Україна запроваджує свої «фільтри», що є її правом.

Так, відповідно до ч. 3 ст. 390 проекту нового ЦПК України не підлягають касаційному оскарженню:

1) рішення, ухвали суду першої інстанції та постанови, ухвали суду апеляційної інстанції у справах, рішення у яких підлягають перегляду в апеляційному порядку Верховним Судом;

2) судові рішення у малозначних справах, крім випадків, якщо: а) касаційна скарга стосується питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної судової практики; б) особа, яка подає касаційну скаргу, відповідно до цього Кодексу позбавлена можливості спростувати обставини, встановлені оскарженим судовим рішенням, при розгляді іншої справи; в) справа становить значний суспільний інтерес або має виняткове значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу; г) суд першої інстанції відніс справу до категорії малозначних помилково [4].

При цьому використання таких оціночних понять як «суспільний інтерес», «малозначні справи» тощо, не повинне приводити до думки про наявність корупційних ризиків. Адже, виходячи з високого статусу Верховного Суду, у деяких випадках вирішення питання про можливість касаційного оскарження має відноситися до його дискреційних повноважень, з урахуванням значущості справи для забезпечення єдності судової практики.

Надання найвищому суду певної свободи розсуду (за умови однакового тлумачення цього поняття в процесі правозастосування) не суперечить засадам доступності правосуддя і відповідає ролі, місцю і повноваженням суду як незалежного органу [1].

Неможливо не погодитися з думкою С. В. Глущенко про те, що найголовніше очікування від новел, які містяться в проекті ЦПК України – забезпечити рішенням суду касаційної інстанції найвищого правового та соціального значення для подальшого правозастосування в державі, чим консолідувати внутрішні процесуальні потужності судової системи. У зв'язку із цим основна ідея полягає в тому, щоб предметом касаційного перегляду були справи дійсної суспільної ваги, принципи для спрямування судової практики, важливі у сенсі захисту прав і свобод осіб та інтересів держави, що гармонізує наше законодавство із законодавством провідних країн Європи [6].

Таким чином, значення касаційного перегляду судових рішень полягає у тому, що воно забезпечує законність рішень й ухвал суду першої та апеляційної інстанцій,

захист прав, свобод й охоронюваних законом інтересів осіб, держави, а також забезпечує однакове застосування закону судами загальної юрисдикції.

Будь-яка сучасна судова система світу є ефективною та дієвою виключно за умови наявності розвиненого інституту перегляду судових рішень. Можливість касаційного перегляду судових рішень є однією із важливих засад у сфері правосуддя, що забезпечує здійснення права на судовий захист, який має бути справедливим, компетентним, повним й ефективним. Касаційний перегляд судових рішень є одним із способів усунення судових помилок. Головне завдання суду касаційної інстанції – забезпечення гарантій справедливості судового рішення та реалізації права на судовий захист.

Використані матеріали:

1. Луспенник Д. Не слід боятися нового! або П'ять безпідставних пересторог щодо запропонованих змін до процесуальних кодексів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://goo.gl/91n6uV>
2. Локатир Ю. В. Процедура перегляду рішень у цивільному судочинстві України / Ю. В. Локатир // Університетські наукові записки. – 2009. – № 1. – С. 151–157.
3. Осетинський А. Й. Порівняльно-правовий аналіз функцій касаційної інстанції в судових системах країн романо-германської системи права та перспективи розвитку касації в господарському судочинстві України // А. Й. Осетинський // Право України. – 2004. – № 5. – С. 23–28.
4. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів : Закон України від 3 жовтня 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://goo.gl/dHCYXR>
5. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://goo.gl/RfYf4p>
6. Глущенко С. Касаційні фільтри – обмеження доступу до суду чи процесуальна економія? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://goo.gl/A4iBGv>
7. Сердюк В. В. Верховний Суд України: витоки, сучасність, перспективи : моногр. / В. В. Сердюк. – К. : Істина, 2008. – 304 с.

*Самбор Микола Анатолійович
кандидат юридичних наук, начальник сектора моніторингу
Прилуцького відділу поліції
Головного управління Національної поліції в Чернігівській області
(м. Прилуки, Україна)*

**РІШЕННЯ СУДІВ ПРО ПОВЕРНЕННЯ ПРОТОКОЛУ ПРО
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СПРАВАХ ПРО
АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ:
ПІДСТАВИ ТА ЗАКОННІСТЬ**

Сьогодні українське законодавство активно змінюється. Зміни зачіпають майже усі галузі законодавства: від конституційного, у якому формуються зачатки загальних положень усієї правової системи та системи законодавства нашої країни, до норм галузевого законодавства. Особливої ваги сьогодні у суспільстві набувають питання змін, пов'язаних із фінансовим боком існування людини, таких як бюджетне

**Сучасні виклики та актуальні проблеми
судової реформи в Україні**

Матеріали Міжнародної наукової конференції

**26-27 жовтня 2017 року
м. Чернівці**

Контакти:

Кафедра правосуддя

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Адреса: 58000, м. Чернівці, вул. Університетська, 19

Тел. +38 (0372) 58-47-56

Електронна адреса: justicelawdep@chnu.edu.ua

Дякуємо за допомогу у підготовці конференції:

Ректорату Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича (ректор – проф. Мельничук Степан Васильович)

**Деканату юридичного факультету Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича (декан – проф. Пацурківський Петро Станіславович)**

**Підписано до друку 20.10.2017. Папір офсетний. Формат 60x84/8
Ум. друк. арк. 38,59. Вид. № 17-20. Зам. №87. Тираж 130 прим.**

Видавець: ПБКФ «Технодрук»

**Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №1841 від 10.06.2004 р.
58000, м. Чернівці, вул. І. Франка, 20, оф.18, тел. (0372) 55-05-85**

Виготівник: Яворський С. Н.

**Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ЧЦ №18 від 17.03.2009 р.
58000, м. Чернівці, вул. І. Франка, 20, оф.18, тел. 099 73 22 544**